

JAARGANG 35 - NUMMER 1 - Januari - 2024

informatie

**SINT JOHANNES VAN DAMASCUS GEMEENSCHAP
'S-HERTOGENBOSCH**

**VAN DE OEKRAIENSE GRIEKS-KATHOLIEKE EPARCHIE
HEILIGE VOLODYMUR DE GROTE IN PARIJS**

NEDERLANDS TALIGE, BYZANTIJNSE RITUS

COLOFON

INFORMATIE is het periodiek van de Sint Johannes van Damascus gemeenschap en verschijnt drie- of 4x per jaar. De Sint Johannes van Damascusgemeenschap viert in de Byzantijnse ritus en is een Missie van de Oekraïense Griekskatholieke kerk van de Heilige Volodymyr de Grote in Parijs. Wij vieren elke tweede en vierde zondag van de maand de Goddelijke Liturgie, voorlopig nu om 11.00 uur in de Sint Catharina-kerk aan de Kruisbroedershof in 's-Hertogenbosch.

Inlichtingen:

Diaken Jo Gerrits, contactpersoon
Goorseweg 17
6595 AM Ottersum
06-53960341

diakenjogerrits@gmail.com

Secretariaat: Gerard Boode
Lijsterbeslaan 40,
5248 BB Rosmalen
073-5214457
g.boode@hetnet.nl

Bestuur:

Voorzitter: Jo Gerrits, (diaken)
Vicevoorzitter: Gerard Boode
Penningm.: Marina Sufiyanova
Lid: Leo van Leijzen
Lid: Mechelien Louvet
Peter Firman, adviseur bisdom

Bank: NL32 RABO 0110551931
t.n.v. Stichting Sint Johannes van Damascus.
Hoofredactie: Leo van Leijzen
Redactie: Jo Gerrits,

GODDELIJKE

LITURGIEVIERINGEN vanaf
14 januari t/m 24 maart 2024

Plaats: St. Catharinakerk
's-Hertogenbosch

Tijd: elke 2^e en 4^e zondag van de maand; de tijd is gewijzigd van 9.30 uur naar 11.00 uur.

Voor inlichtingen: Megchelen
Louvet: 06-50251950

Zondag 14 januari Toon 8

15^e zondag van Lucas

Zacheuszondag

1 Tim 4, 9 -15

Luc. 19, 1 - 10

Zondag 28 januari Toon 2

9^e zondag vóór Pasen

De Verloren Zoon & eigen toon

1 Corr. 6, 12 - 20

Luc. 15, 11 - 32

Zondag 11 februari Toon 4

7^e zondag vóór Pasen,

Afscheid Zuivel & eigen toon

Rom. 13, 11b - 14,4

Math. 6, 14 - 21

& Vergevingszondag eigen tonen

1 Kor. 13, 1 - 10

Mt. 18, 18 - 35

**VEERTIGDAGENTIJD
BASILIUS - LITURGIE**

Zondag 25 februari **Toon 6**

Gregorius Palamas **& Eigen toon**

2^e zondag van de Veertigdagentijd

Hebr. 1,10 - 2,3

Marc. 2, 1 - 12

Zondag 10 maart **Toon 8**

Johannes Climacus **& Eigen toon**

4^e Zondag van de Veertigdagentijd

Hebr. 6, 13 - 20

Marc. 9, 17 - 31

Zondag 24 maart **Eigen tonen**

PALMZONDAG

Johannes Chrysostomus-liturgie

Fil. 4, 4 - 9

Joh. 12, 1- 18

Vrijdag 29 maart **Eigen tonen**

GROTE EN HEILIGE VRIJDAG

VESPERS EN BEGRAFENIS

Boek van de Uittocht 33, 11 - 23

Job 42, 12 - 17 ; Jes. 52, 13 - 54, 1

1 Kor 1, 18 - 2, 2

Mat 27, 1 - 38 ; Luc. 23, 39 - 44 ;

Mat. 27, 39 - 54 ; Joh. 19, 31 -37 ;

Mat. 27, 55 - 62

Tijdens de ceremonie van wederzijdse vergeving vragen geestelijken en parochianen elkaar om vergeving en verzekeren zij elkaar, dat vergeving van God komt.

Moge God je vergeven en genadig zijn.

Deze ceremonie markeert het begin van de Grote Vastentijd voor de katholieken van de Byzantijnse ritus.

"Tijdens de vastentijd heb je een duidelijke beeld, waar je eigenlijk verder aan moet werken",

Tijdens de vastentijd denk je niet na of zoek je niet naar wat je moet doen.

Je weet het al. Het is er. Je werkt gewoon aan wat je al hebt voorbereid. Verlangen, nederigheid, berouw, vergeving, het mysterie van God onder ogen willen zien."

31 maart PAASZONDAG

Zalig en Gezegend 2024

Dat wensen wij u van harte ook al is er veel rumoer in de wereld, maar ook dichterbij huis. Mogen door ons en uw gebed vrede komen in de wereld en tevreden dichterbij huis.

Bij de verkiezingen voor de tweede kamer heeft het Nederlandse volk zijn ongenoegen duidelijk kenbaar gemaakt. Door de grote verschuivingen kun je aflezen dat de kiezer een veranderende koers wil. Ook in de christelijke kerken moet het roer om. Men kan niet meer ongebreideld alle kerken maar openhouden, ook al speelt emotie en dat begrijp ik een belangrijke rol. De kosten rijzen de pan uit.

Bij veel kerkgemeenschappen is de koek op en geven de financiële cijfers onder de streep alleen nog maar rode cijfers te zien. Bijna geen van de genootschappen ontkomt eraan. Ook in 's-Hertogenbosch niet!

Er moeten overal kerken gesloten worden, omdat het niet meer op te brengen is. De reserves die er waren of misschien nog zijn, worden aangesproken en zullen opdrogen.

Het kerkbestuur van de parochie H. Maria in 's-Hertogenbosch kent ook deze problemen. Kerken moeten noodgedwongen sluiten. Echter zijn er ook kerkbesturen die creatief zijn en kijken naar de mogelijkheden.

Zo wordt de Sint Catharinakerk niet alleen gedragen door de parochie, maar ook door een 4 à 5-tal christelijke kerkgemeenschappen. Waarvan de Sint Johannes van Damascusgemeenschap er één is. Welnu, wij de Sint Johannes van Damascusgemeenschap was tot voor ongeveer 2 jaar terug de enige gemeenschap die op de zondagen haar Goddelijke Liturgie daar vierde.

Doordat ook binnen de Parochie H. Maria enkele kerken moeten sluiten zal de Sint Catharinakerk hoofdkerk worden.

Dus zal binnen afzienbare tijd in de St. Catharinakerk ook op zondagmorgen de Latijnse ritus gevierd gaan worden.

Om toch voor beide gemeenschappen de mogelijk open te houden om op de zondagmorgen te vieren is in overleg met de Pastoor en kerkbestuur en bestuur van de Johannes van Damascus gemeenschap in goed overleg overeengekomen, dat de Latijnse ritus om 9.30 uur begint, waarbij zij beginnen met op de 3^e zondag van de maand te vieren en dan verder uit te bouwen, terwijl de Johannes van Damascus gemeenschap nu al om 11.00 uur onze Goddelijke Liturgie op de 2^e en 4^e zondag van de maand viert. Hierdoor hebben wij de mogelijkheid op de zondagmorgen te kunnen blijven vieren. Dat geeft de kerkgangers van onze Johannes van Damascus gemeenschap ook meer rust, omdat vele toch van ver moeten komen. Wij hopen dat daardoor ook meer leden of oud leden onze Goddelijke Liturgie weer komen bezoeken en na de viering samen te zijn onder het genot van een kopje koffie of thee.

KERKBALANS.

Ja, ook dit jaar staat de kerkbalans weer voor de deur.

Alles wordt duurder, dat zult u ook wel merken wanneer u boodschappen gaat doen en de energie, huur, verzekeringen, enz. moet betalen. Ondanks dat wij met maar liefst 4 'a 5 gemeenschappen van de St. Cathrien gebruik maken, ontkomen ook wij niet aan de steeds stijgende kosten voor het gebruik van de kapelruimte, licht en verwarming.

Ook onze gemeenschap moet er haar bijdragen in doen.

**HELP ONZE GEMEENSCHAP IN BALANS TE HOUDEN
DOOR UW BIJDRAGEN !**

Naast het gebruik van de Kapelruimte á € 93,00 per viering, hebben wij ook nog veel andere kosten, zoals post en drukwerk (Informatie), website, reiskosten, kaarsen, wierook verzekeringen, , bijkomende materialen, enz., voor de vieringen, die ook betaald moeten worden,

ondanks dat er ook veel vrijwilligerswerk wordt gedaan om niet. Door uw giften het afgelopen jaar aan ons in kerkbalans konden wij iedere 2^e en 4^e zondag van de maand de Goddelijke Liturgie vieren. Toch kom ik weer bij u aankloppen voor onze Gemeenschap welke u een warm hart toedraagt.

Steun ons !

Om de unieke mogelijkheid, de Goddelijke Liturgie in de Byzantijnse ritus in de Nederlandse taal te behouden. Steun de Johannes van Damascus Gemeenschap met

Uw bijdrage.

U kunt uw gift overmaken naar:

Bank: NL32 RABO 0110551931

t.n.v. Stichting Sint Johannes van Damascus.

Namens het bestuur en gemeenschap,
bij voorbaat hartelijk dank!

Marina Sufiyanovva, penningmeester
Jo Gerrits, diaken, voorzitter.

ER GEBEUREN MOOIE DINGEN IN DE JOHANNES VAN DAMASCUS GEMEENSCHAP

Soms melden zich spontaan jonge mensen aan bij onze gemeenschap. Zo heeft Ephraïm zich bij onze gemeenschap aangesloten. Ephraïm volgt college aan de Universiteit in Nijmegen en studeert geschiedenis. Hij komt uit een orthodoxe gemeenschap, maar zocht liever aansluiting bij de Sint Johannes van Damascus gemeenschap. Eerst de kat uit de boom kijkend heeft hij meer dan een half jaar de Goddelijke Liturgie met ons meegevierd.

Op zondag 26 november heeft Ephraïm de geloofsbelijdenis afgelegd en is daarmee

officieel bevestigd en opgenomen in de Heilige katholieke en Apostolische Kerk en in de gemeenschap van de Sint Johannes van

Damascus gemeenschap. Ephraïm in het midden met zijn icoon Missie van de Oekraïens Grieks Katholieke kerk in Parijs.

Dit heugelijke feit hebben we natuurlijk ook een beetje gevierd met onze gemeenschap en enkele mede studenten van Ephraïm. Hij is ook al actief bij het zingen in de liturgie en wil nog meer voor onze gemeenschap betekenen.

Ephraïm proficiat maar ook voor onze gemeenschap. JG

OEKRAÏENSE GRIEKS-KATHOLIEKE GEMEENSCHAP IN GENT BELGIË

Woensdag 8 november bracht Zijne Zaligheid Grootaartsbisschop, Metropoliet van Kyiv Halyts Sviatoslav een bezoek in Gent (België) aan de parochie van Sint Salvator die onder leiding staat van Pastoor Ivan Danchenskyi, Vicaris van het Diocees van de Oekraïense Grieks-Katholieke Kerk in Parijs.

Op de voorgrond Pastoor Ivan Danchenskyi, daarachter Mgr. Hlib Lonchyna

's Avonds om 19.30 uur celebreeerde Zijne Zaligheid met enkele bisschoppen, en vele priesters uit het diocees Parijs. De kerk was afgeladen vol, vanzelfsprekend met meest vluchtelingen uit de Oekraïne. Maar ook ander belangstellenden uit Nederland en uiteraard Gent België.

Wij waren er vanuit onze gemeenschap Johannes van Damascus, na een zeer lange rit, ook bij aanwezig. Zijne Zaligheid Patriarch Sviatoslav

Naast ons zaten Gentenaren die de Goddelijke Liturgie niet kenden en vroegen ons wat er zo allemaal gebeurde in de viering. De viering was zeer indrukwekkend met zoveel priesters, diakenen en bisschoppen op de altaar ruimte. De Patriarch hield na afloop van de viering een lang betoog om de Oekraïense mensen een hart onder de riem te steken. Helaas had de Patriarch geen tijd meer om individueel met mensen te spreken alleen heel kort met de priesters. JG

SINT CATHARINADAG IN DE ST. CATHRIEN

Sint Catharina doet haar naam eer aan.

Op 25 november werd de grootmartelares van Alexandrië herdacht in de St. Catharinakerk. Zij staan ook op de gevel van de kerk afgebeeld met rad.

Catharina van Alexandrië ofwel 'De heilige Katharina, de grote martelares') († 25 nov. 307)

behoort tot de populairste heilige van de middeleeuwen. Haar naam is afgeleid van het Griekse woord *katharos* dat "rein" of "zuiver" betekent. Door de geschiedenis heen is haar oorspronkelijk Griekse biografie (ca. 6e eeuw) zeer verweven geraakt met volksverhalen en

nieuwe legenden; alleen op basis van de meest oorspronkelijke teksten kan iets betrouwbaars over haar leven gezegd worden. Catharina is een van de veertien noodhelpers. Ze wordt aangeroepen als beschermster tegen de pest en ter bewaking van de kuisheid. Ook wordt ze soms gezien als beschermster tijdens de bevalling. Catharina kwam volgens de oudste

overlevering uit een roemrijk patriciërs geslacht en was de dochter van Costus, de gouverneur van Alexandrië. Ze kende alle werken van Plato uit haar hoofd toen ze nog maar vijftien was. Ze was Jezus met hart en ziel toegedaan, en beloofde hem, haar maagdelijkheid. Nauwelijks had ze dat gedaan, of keizer Maxentius werd verliefd op haar. Op haar weigering om na zijn echtgenote de tweede dame aan het hof te worden, wilde hij haar dwingen haar geloof af te zweren onder bedreiging met gruwelijke folteringingen. Ook stuurde hij veertig heidense filosofen op haar af om haar te bekeren, maar in plaats van Catharina te bekeren tot het heidendom werden de geleerden tijdens de discussie met Catharina bekeerd tot

het christendom. Daarop wilde de keizer haar laten verpletteren met een rad waarop scherpe ijzeren punten waren gemonteerd. In plaats van Catharina, brak echter het rad, getroffen door de bliksem.^[1] Hij wild haar laten verbranden, maar het vuur waaide uiteen en verbrandde de beulen. Uiteindelijk lukte het dan toch haar te onthoofden. Uit haar halswond stroomde melk die de stad van de pest bevrijdde. Haar lichaam werd door engelen naar de Sinäiberg gebracht, waar het rond het jaar 800 door pelgrims teruggevonden werd. Het was nog steeds in goede staat. Naast de berg werd later het Catharina-klooster gebouwd.

25 NOVEMBER IS EEN GEDENKWAARDIGE DAG.

Deze feestdag ging niet zomaar voorbij aan de gebruikers van de St. Catharinakerk. Er waren allerlei activiteiten in de kerk. Bij Cathrien (catering); verzorgde de hapjes en de drankjes deze dag. De Servische gemeenschap opende met een orthodoxe viering.

Hieronder vindt u een overzicht van het programma :

10.30 uur Servisch Orthodoxe Liturgie met als afsluiting van de viering een broodzegen. Voorganger was Vader Dusan Erdelj aartspriester van de Servisch-Orthodoxe kerk in Nederland. Na afloop van de viering was er een uitgebreide maaltijd met koude en warme gerechten in het kruisbroederszaaltje georganiseerd door de Servische gemeenschap Deze gemeenschap heeft de Heilige Catharina ook als patroonheilige.

13.00 uur Boekpresentatie 'Vijf eeuwen Sint-Cathrien in 's-Hertogenbosch'

De Kring Vrienden van 's-Hertogenbosch boden hun nieuwste zeer goed geïllustreerd naslagwerk aan. Enkele mensen kregen het mooie boek ook aangeboden, o.a. de kleinzoon van de architect, de Zeer Eerwaarde Pater Jan Stuyt SJ.

In de kerk zijn veel bezienswaardigheden te bewonderen.

14.15 uur Orgelconcert door Willem Hormann

14.30 uur Lezing 'De Bossche Klokken' Deze parochie huisvestte ooit 'de' klokkengieterij van Zuid-Nederland' van "Gobel de Moer" aan de Berewoutstraat.

Dhr. J. Vermulst verhaalde over deze Bossche klokken.

16.15 uur Wel gepland maar door omstandigheden kon het Utrechts Byzantijnskoor helaas niet komen zingen.

Paul Baars heeft het opgevangen door oosterse liturgische gezangen ten gehore te brengen. Daarna zongen Frank en Mariëlle Bosman liederen uit de Keltische traditie.

17.00 uur Oecumenische Vespers met o.a. Bisschop de Korte, samen met de pastoor van de binnenstad parochie Paul Janssen en enkele gebruikers gemeenschappen van de Kerk.

18.00 uur Vrouwenschola Voces Caelestes Het vrouwenschola van Nederland, bezingt de kracht van vrouwen. St Caecilia wordt hierbij vergezeld door Wiborada van Sankt Gallen, Hildegard van Bingen en Beatrijs van Nazareth. Het was een indrukwekkende en sfeervolle dag met veel gasten en bezoekers.

JG

TILBURGS BYZANTIJS Koor

Op zondag 10 maart zal het Tilburgs Byzantijns Koor om 11.00 uur onze Goddelijke Liturgie komen opluisteren.

WAAR KOMT HET BYZANTIJNSE GETIJDENGEBED VANDAAN?

De kluizenaars in de Kerk waren de eerste monniken. Zij zongen in hun cellen de psalmen, maar ook hymnen. Toen er vrij snel ook monniken in gemeenschappen gingen leven werd het bidden van het dagelijks gebed meer vastgesteld en gestructureerd.

Dit proces verschilde van plaats tot plaats.

Het zogeheten getijdengebed was bij voorbeeld in Antiochië weer anders dan in Griekenland.

De standaardisering van het Byzantijnse getijdengebed begon enige tijd later door Sint Sabbas de Geheiligde (439-532) in de omgeving van Jeruzalem.

Dat gebied was een belangrijk centrum van pelgrimages en monnikendom en zo een vergaarbak van verschillende invloeden.

Sint Sabbasklooster bij Jeruzalem

Wat begonnen was door Sint Sabbas werd in belangrijke mate ontwikkeld door latere monniken in wat naar zijn stichter het Sint Sabbasklooster ging heten.

Aan die ontwikkeling van het getijdengebed leverde Johannes van Damascus (ong. 676-749), monnik van Sint Sabbas een grote bijdrage. Dit was het monastieke officie, het zogeheten Sabbaitische getijdengbed.

In de gebruiken van de omgeving van de stad Jeruzalem had het getijdengebed van de H. Grafkerk in Jeruzalem - het kathedrale officie geheten - ook een belangrijke invloed. Aan het kathedrale getijdengebed van de H. Grafkerk ontleent het huidige Byzantijnse getijdengebed nog altijd de lezing van een Verrijzenisevangelie in de metten van de zondag.

In de 8ste eeuw had de ontwikkeling van het monastieke getijdengebed zich gecentreerd in het Stoudionklooster in

Constantinopel. Theodorus van Stoudion (ong. 758-ong. 826, in het Westen de tijd van Karel de Grote) combineerde een aantal invloeden van het Byzantijnse hof ritueel met de monastieke praktijken zoals die bestonden in Anatolië (het huidige centraal-Turkije). Hij voegde hieraan hymnen toe die door hemzelf en zijn broer Jozef waren gecomponeerd. Belangrijk is dat in het Stoudionklooster het Sabbaitische getijdengebed werd ingevoerd en vermengd met het rond Constantinopel bestaande monastieke getijdengebed. Theodorus van

Stoudion zag in de monniken van Sint Sabbas medestanders in

zijn strijd tegen het iconoclisme dat toen heerste in het Byzantijnse Rijk en maakte graag van hun bijdrage gebruik. De monniken van het Stoudionklooster maakten verder een synthese met materiaal uit het kathedrale officie van de Hagia Sophia. Zo creëerden ze een hybride Studietisch officie, dat tot op de dag van vandaag naar ons is overgeleverd: psalmzingen en hymnen gevat in een skelet van litanieën en gebeden afkomstig uit de Hagia Sophia.

Uit deze synthese hebben zich de huidige vormen van het Byzantijnse getijdengebed ontwikkeld. Samengevat heeft het Byzantijnse getijdengebed vier plekken van oorsprong: het kathedrale officie van de H. Grafkerk in Jeruzalem, het monastieke officie van het Sint Sabasklooster bij Jeruzalem, het monastieke officie van het Stoudionklooster in Constantinopel en het kathedrale officie van de Hagia Sophia eveneens in Constantinopel.

Stoudionklooster in Constantinopel

Wanneer we het Byzantijnse getijdengebed heden ten dage bidden, dan kunnen we ons bewust zijn hoe we staan in een traditie vanuit verschillende windstreken en plekken.

Leo van Leijsen

Bezoek eens onze Kapel van de Sint Johannes van Damascus-gemeenschap in de St. Cathrien in 's-Hertogenbosch

Bezoek onze website:

www.byzantijnsekapel.nl

EEN FINANCIËLE BIJDRAGE IS ALTIJD WELKOM

Bank: NL32 RABO 0110551931

t.n.v. Stichting Sint Johannes van Damascus.

**Retour Indien onbestelbaar of niet meer wenst te ontvangen
aan: Johannes van Damascus-gemeenschap
p.a.: Goorseweg 17 6595 AM Ottersum**